

**การลงทุนเหมืองถ่านหินของบริษัทไทยในพม่า:
ธุรกิจเอกชนที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสร้างผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนชาติพันธุ์
ผู้บริเวณชายแดนเทือกเขาตะนาวศรี**

ความเป็นมา

ภูเขาตะนาวศรี หรือเทือกเขาตะนาวศรี เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ของแนวเขาที่มีความยาวโดยประมาณ 1,700 กิโลเมตร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบเทือกเขาอินโด - มาลาโย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹ เทือกเขาตะนาวศรีปกคลุมไปด้วยผืนป่าธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และเป็นเส้นแบ่งพรมแดนธรรมชาติระหว่างประเทศไทยและพม่า บริเวณฝั่งพม่าของแนวเทือกเขา คือ แคว้นตะนาวศรี (Tanintharyi Region) มีเมืองหลวง ชื่อ ทวาย เขตการปกครองในจังหวัดทวายนี้มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ คือ ทวาย (Dawei หรือ Tavoy), กระเหรี่ยง (Karen) และมอญ (Mon) ซึ่งประชากรส่วนใหญ่พูดภาษาท้องถิ่นทวาย (Tavoyan) และกระเหรี่ยง ก่อนหน้านั้น พื้นที่ชายแดนฝั่งพม่า ซึ่งใกล้เคียงกับพื้นที่จังหวัดทางภาคตะวันตกของประเทศไทย เช่น จ.กาญจนบุรี เป็นพื้นที่สู้รบของชนเผ่ากระเหรี่ยงกับรัฐบาลพม่า ที่มีความขัดแย้งอย่างรุนแรงในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2539-2540 จนกระทั่งมีการเซ็นสัญญายุติการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่าและกองกำลังสหภาพแห่งชาติกระเหรี่ยง หรือ เคเอ็นยู (Karen National Union) ในปี พ.ศ.2555

อย่างไรก็ตาม แม้สถานการณ์การสู้รบในพื้นที่ดังกล่าวจะสงบลงแล้วในปัจจุบัน ประชาชนในพื้นที่ที่ดำเนินวิถีชีวิตและฟื้นฟูชีวิตจากช่วงสงคราม กำลังประสบกับปัญหาความท้าทายใหม่ที่เข้ามาพร้อมกับสิ่งที่เรียกว่า “โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ” นั่นคือการละเมิดสิทธิมนุษยชนและผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการลงทุนสัมปทานเหมืองถ่านหินของบริษัทไทย และ โดยที่ขั้นตอนในการดำเนินการทำเหมืองได้ละเลยสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อแผนการพัฒนาทางเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมเหมืองถ่านหิน ไม่มีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการที่โปร่งใส

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Tenasserim_Hills

ไม่มีการเปิดเผยผลการศึกษาข้อมูลของโครงการเพื่อให้ประชาชนพิจารณาข้อมูล
หรือแสดงความคิดเห็น

วิพากษ์วิจารณ์

ก่อนที่จะมีการดำเนินการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการเหมืองถ่านหินอย่างเป็นทางการ

อีกทั้ง

ยังไม่มีกลไกการตรวจสอบเพื่อกำหนดความรับผิดชอบต่อการดำเนินโครงการเหมืองถ่านหินที่กำลังเกิดขึ้น

จากการสำรวจข้อมูลล่าสุดขององค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่พบว่า

การเข้ามาลงทุนในโครงการเหมืองถ่านหินของบริษัทไทย ได้กระทำการละเมิดสิทธิในที่ดินของประชาชน

กล่าวคือ บริษัทยึดเอาที่ดินของชาวบ้านโดยอ้างสิทธิในการรับสัมปทานเหมืองแร่ถ่านหิน

โดยที่ชาวบ้านไม่เคยได้รับรู้ข้อมูล

และไม่ได้รับการแจ้งกล่าวรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการเหมืองมาก่อนแต่อย่างใด

นอกจากนี้

การผลักดันของบริษัทเหมืองเพื่อที่จะเดินหน้าขุดเจาะเหมืองแร่ในพื้นที่

ยังสร้างความวิตกกังวลให้กับประชาชนเกี่ยวกับแนวโน้มผลกระทบรุนแรงด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ต

พื้นที่ส่วนใหญ่ในแคว้นตะนาวศรีที่มีการให้ทำสัมปทานเหมืองแร่ เป็นเขตที่มีชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

อาศัยอยู่ เมืองถ่านหินบานซอง ตั้งอยู่บนริมแม่น้ำบาน (Ban) ซึ่งเป็นแม่น้ำสาขาของแม่น้ำตะนาวศรี

ภายใต้เขตการปกครองบานซอง (Ban Chanung) เมืองทวาย แคว้นตะนาวศรี ประเทศพม่า

บริเวณนี้เป็นเขตการปกครองสองระบบภายใต้รัฐบาลกลางพม่าและสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง

ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตลุ่มน้ำแถบนี้เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง คำว่า บานซอง ในภาษากะเหรี่ยง เรียกว่า

ปอ โขล์ ซึ่งตั้งอยู่ที่เมือง คา ซอ โด ตามการปกครองของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง

ประชาชนหาเลี้ยงชีพด้วยการขาย และแปรรูปหมาก ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน

การดำเนินงานของบริษัทเหมืองแร่ถ่านหินไทยในพื้นที่ชุมชนชาติพันธุ์บริเวณชายแดนเทือกเขาตะนาวศรี

เหมืองถ่านหินบานของ ได้รับอนุญาตการให้ดำเนินการภายใต้ชื่อของ บริษัท เมย์ ฟลาวเวอร์ ไมนิ่ง เอนเทอร์ไพรซ์ (May Flower Mining Enterprise Co.,Ltd) ซึ่งเป็นบริษัทของพม่า และได้รับการสัมปทานโดยรัฐบาลพม่า อย่างไรก็ตาม มีอีก 2 บริษัท ซึ่งทำสัญญาซื้อขาย กับบริษัท เมย์ ฟลาวเวอร์ ไมนิ่ง คือ บริษัทอีสต์สตาร์ (East Star Co., Ltd) และ บริษัท ไทย แอสเซท ไมนิ่ง (Thai Asset Mining Co.ltd (TAM))² จากประเทศไทย รัฐบาลพม่า ได้ให้อนุญาตบริษัทอีสต์สตาร์ เป็นพื้นที่จำนวน 1,500 เอเคอร์ และ บริษัท ไทย แอสเซท เป็นพื้นที่จำนวน 600 เอเคอร์

บริษัทอีสต์สตาร์ ได้เริ่มดำเนินการเปิดหน้าดินขุดเจาะเหมืองถ่านหิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 และการสัมปทานอาจสามารถต่อใบอนุญาตได้ทุกปีจนถึงปี พ.ศ. 2579 (สัมปทาน 25 ปี)

นอกจากนี้ รายงานของ Dawei Development Association (DDA) ซึ่งเป็นองค์กรที่ติดตามเรื่องผลกระทบจากการทำเหมืองและเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและโครงการที่เกี่ยวข้อง พบว่า บริษัท อีสต์สตาร์ ได้เซ็นตกลงนามข้อตกลงกับ บริษัท เอ็นเนอร์ยี เอิร์ธ (Energy Earth) ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2555 นอกจากนี้ DDA ได้ระบุค่ากล่าวจากรายงานของบริษัท เอ็นเนอร์ยี เอิร์ธ³ ที่กล่าวว่า บริษัท อีสต์สตาร์ ได้รับพื้นที่สัมปทานเหมืองถ่านหิน จำนวน 1,262 ไร่ (504.8 เอเคอร์) ทั้งนี้ บริษัท เอ็นเนอร์ยี เอิร์ธ ทำหน้าที่ดูแลราคาการผลิตของเหมืองถ่านหิน ส่วน บริษัท อีสต์ สตาร์ นั้น ต้องให้ ถ่านหินจำนวน 40 ล้านตัน แก่บริษัท เอ็นเนอร์ยี เอิร์ธ และได้รับ 30% ของผลกำไร

---

² บจ. ไทย ไมนิ่ง แอสโซซิเอตส์ จำกัด: Read more at: <http://company-thailand.com/%e0%b8%9a%e0%b8%88-%e0%b9%84%e0%b8%97%e0%b8%a2-%e0%b9%84%e0%b8%a1%e0%b8%99%e0%b8%b4%e0%b9%88%e0%b8%87-%e0%b9%81%e0%b8%ad%e0%b8%aa%e0%b9%82%e0%b8%8b%e0%b8%8b%e0%b8%b4%e0%b9%80%e0%b8%ad%e0%b8%97/> | รายชื่อบริษัทจดทะเบียน

³ Notification of coal mine in Myanmar:

<https://www.set.or.th/set/newsdetails.do?sessionId=BFECB51587C70FDECEE3DBFA3C6D99CA?headline=Notification+of+Coal+Mine+Operation+in+Burma&time=1353895380000&source=EARTH&symbol=EARTH&pdf=dat%2Fnews%2F201211%2F12057502.pdf+++++++&filename=dat%2Fnews%2F201211%2F12057502.e12+++++++&type=H&language=en&country=US>

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากคนในพื้นที่ผลกระทบจากเหมืองถ่านหินบานซอง รายงานว่า ผู้จัดการของบริษัท อีสท์สตาร์ ซึ่งได้เข้ามาพบกับชาวบ้านในวันที่ 18 มกราคม 2557 กล่าวว่า บริษัทจะทำเหมืองบนพื้นที่กว่า 8,000 เอเคอร์

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา ทางบริษัท อีสท์สตาร์ ได้เปิดพื้นที่ทำเหมืองถ่านหินในเขตบานซองไปแล้ว จำนวน 60 เอเคอร์ โดยที่ชาวบ้านคัดค้านว่า การขุดเจาะเหมืองถ่านหินดังกล่าวอยู่บนที่ดินของชาวบ้านจำนวน 5 ราย แต่บริษัทกลับดำเนินการต่อไปโดยไม่สนใจเสียงคัดค้านของชาวบ้านในพื้นที่

ทั้งนี้ บริษัท อีสท์สตาร์ มีคนงานทำเหมือง จำนวน 40 คน ถ่านหินที่ได้จากการขุดเจาะจากเหมืองบานซอง ถูกนำมาเก็บกองไว้ที่หมู่บ้านอะมารี ซึ่งอยู่ใกล้กับชายแดนไทย ในระหว่างนี้ ทางเคเอ็นยูได้เข้ามาไกล่เกลี่ยความขัดแย้งในประเด็นที่ดินกับทางบริษัทเหมือง

โดยให้บริษัททำการเซ็นสัญญาที่ดินกับชาวบ้านแล้วว่า จะไม่บุกรุกพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อทำเหมือง แต่ชาวบ้านยังมีความวิตกกังวลว่าพื้นที่การทำเหมืองของบริษัทจะขยายออกไปอีกในอนาคต เนื่องจากมีชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่งได้ขายที่ดินเพิ่มเติมให้แก่บริษัท

นอกจากนี้ ยังมีบริษัท ไทย แอสเซท ไมนิ่ง ซึ่งได้ทำการขอสัมปทานทำเหมืองแร่ถ่านหิน-ดีบุก บริเวณหมู่บ้านกะตอร์นี ในเขตบานซอง ก็ได้รับการอนุญาตให้สร้างถนนเพื่อขนถ่านหิน จากหมู่บ้านกะตอร์นี จากการให้อนุญาตสร้างถนนดังกล่าว มีแนวโน้มเป็นไปได้ว่าบริษัทนี้

จะได้รับการอนุญาตให้ทำเหมืองที่หมู่บ้านกะตอร์นี ในอนาคตอันใกล้ ถ้าหากบริษัทได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการขุดเจาะเหมืองถ่านหิน ในพื้นที่นี้ เป็นที่น่าหวาดหวั่นว่า พื้นที่เกือบทั้งหมดของอีกหลายหมู่บ้านจะได้รับผลกระทบ

ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการลงทุนทำเหมืองของบริษัทไทย

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการเหมือง

มีอีกหลายหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ตามลำห้วยสาขาแยกย่อย และตามลำห้วยเล็กๆ ที่ไหลเชื่อมกับแม่น้ำบาน และสาขาย่อยของแม่น้ำตะนาวศรี ที่ได้กำลังเผชิญปัญหาสารพิษปนเปื้อนในแม่น้ำ อันเนื่องมาจากกิจกรรมการทำเหมืองถ่านหินบานซองของบริษัทไทย

จากรายงานการค้นคว้าข้อมูลของ TAKAPAW Youth Group ระบุว่า มีประมาณ 22 หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการทำเหมืองถ่านหิน โดยแบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบ ดังนี้

บริเวณแม่น้ำบาน คือ 1. Kyeik Phee Lan 2. Phaung Daw 3. Hin Ga Pe 4. Pyar Thar Chaung 5. Hsin Swe Chaung 6. Maung Ma Htoo 7. Ka Htaung Ni 8. Kyuan Chaung Gyi 9. Tha Byu Chaung 10. Kyauk Htoo

บริเวณแม่น้ำตะนาวศรี คือ 1. Htee Htar 2. A-Myar 3. Htee Phyto Lay 4. Nga Yat Ni 5. I One 6. Hsin Phyu Daing 7. Amo

บริเวณตามเส้นทางขนส่งถ่านหิน คือ 1. Karen Taung Pyauk 2. The Chaung Gyi 3. Sone Sin Phyar 4. Win Ka Phaw 5. Mel Ke

การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่โครงการทำเหมือง

ประชาชนในพื้นที่ได้รายงานเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่พวกเขากำลังเผชิญจากการเข้ามาลงทุนทำเหมืองแร่ถ่านหินของบริษัทไทย ดังนี้ คือ

- ไม่มีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ
ไม่มีการบวกรับฟังข้อมูลและแสดงความคิดเห็นของประชาชน
เพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกๆระดับขั้นตอนตั้งแต่การสำรวจ ศึกษา วางแผน
ก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการลงทุนในโครงการลงทุนด้านเหมืองแร่ดังกล่าวแต่อย่างใด
- ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
ไม่มีข้อมูลรายงานเกี่ยวกับระเบียบและวิปฏิบัติการทำเหมืองแร่ที่ถูกต้องหรือได้มาตรฐานอันเป็นที่
ยอมรับ
ไม่มีขั้นตอนการติดตามตรวจสอบการทำเหมืองและกลไกการจัดการปัญหาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

- มีการบังคับยึดพื้นที่ดินทำกินของชาวบ้านโดยที่ชาวบ้านไม่ประสงค์ยินยอม หรือถูกกดดันจากบริษัทเหมืองและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เพื่อให้เซ็นสัญญาขายที่ดินให้แก่บริษัทเหมือง
- ไม่มีกลไกในการรับคำร้องเรียนทั้งในระดับบริษัท หรือรัฐบาลพม่า
ต่อปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวบ้าน แม้ว่าชาวบ้านส่วนหนึ่งจะถูกข่มขู่มาฟ้องเรียน
แสดงความกังวลกับการลงทุนเหมือง แต่เมื่อไม่มีกลไกดังกล่าว
คำร้องเรียนและข้อกังวลของชาวบ้านในพื้นที่จึงถูกเพิกเฉย
ไม่มีการติดตามตรวจสอบเพื่อแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านแต่อย่างใด

ข้อมูลอ้างอิง

- [1] http://en.wikipedia.org/wiki/Tenasserim_Hills (Last accessed 8.06.2014)
- [2] THAI ASSET MINING COMPANY LIMITED:
<https://opencorporates.com/companies/th/0125548005731>, and บจ.ไทย ไมนิ่ง แอสเซตไมนิ่ง
จำกัด: Read more at: <http://company-thailand.com/%e0%b8%9a%e0%b8%88-%e0%b9%84%e0%b8%97%e0%b8%a2-%e0%b9%84%e0%b8%a1%e0%b8%99%e0%b8%b4%e0%b9%88%e0%b8%87-%e0%b9%81%e0%b8%ad%e0%b8%aa%e0%b9%82%e0%b8%8b%e0%b8%8b%e0%b8%b4%e0%b9%80%e0%b8%ad%e0%b8%97/> | รายชื่อบริษัทจดทะเบียน
- [3] Notification of coal mine in Myanmar:
<https://www.set.or.th/set/newsdetails.do?jsessionId=BFECB51587C70FDECEE3DBFA3C6D99CA?headline=Notification+of+Coal+Mine+Operation+in+Burma&time=1353895380000&source=EARTH&symbol=EARTH&pdf=dat%2Fnews%2F201211%2F12057502.pdf+++++++&filename=dat%2Fnews%2F201211%2F12057502.e12+++++++&type=H&language=en&country=US>

- UNHCR SOUTH--EAST MYANMAR INFORMATION MANAGEMENT UNIT 1 TANINTHARYI REGION PROFILE UPDATED: JUNE 20141 (data.unhcr.org/thailand/download.php?id=221)
- Dawei Region Awaits Its Destiny - The Irrawaddy:
<http://www.irrawaddy.org/burma/magazine-cover-story-burma/dawei-awaits-destiny.html>
(Last accesses 15 June 2014)
- ตามรอย บ.เหมืองแร่ไทย รุกวิถีป่า-น้ำ-คน บนเทือกเขา “ตะนาวศรี” (ตอน1)
<http://www.isranews.org/isranews-scoop/item/29186-mining.html>
- ตามรอย บ.เหมืองแร่ไทย (ตอน 2) ยึดที่ชาวบ้าน-ละเมิดข้อตกลง
http://www.isranews.org/isranews-scoop/item/29325-mining_29325.html
- สมาคมพัฒนาทวาย ชี้ กลุ่มทุนแห่รุกป่า ทำเหมือง หลังสนธิสัญญาหยุดยิง
<http://www.isranews.org/isranews-news/item/29248-dawai.html>
- ผลกระทบหลังสัญญาพักรบ "พม่า - เคเอ็นยู" เมื่อนายทุนไทยรุกทำเหมือง?
<http://www.isranews.org/isranews-article/item/29199-dda1.html>